

Η ερωτευμένη κατάσκοπος

Ο Ιαν ΜακΓιούαν ανιχνεύει μέσω της κατασκοπείας την τέχνη της μυθοπλασίας

Του **ΝΙΚΟΥ ΔΑΒΒΕΤΑ**

Ο κριτικός της εφημερίδας The Independent χαρακτήρισε το μυθιστόρημα «Επιχείρηση Ζάχαρη» το καλύτερο βιβλίο του Ιαν ΜακΓιούαν από την εποχή της «Εξιλέωσης», που κυκλοφόρησε το 2001.

Και η αλήθεια είναι πως την πυκνότητα, την αφαιρετικότητα, την πλοκή της αριστουργηματικής «Εξιλέωσης» ο συγγραφέας δύσκολα άγγιξε στα επόμενα έργα του. Χρειάστηκε να περάσουν δώδεκα ολόκληρα

Η όμορφη πράκτορας «στρατολογεί» ένα νεαρό συγγραφέα, που θα ερωτευθεί.

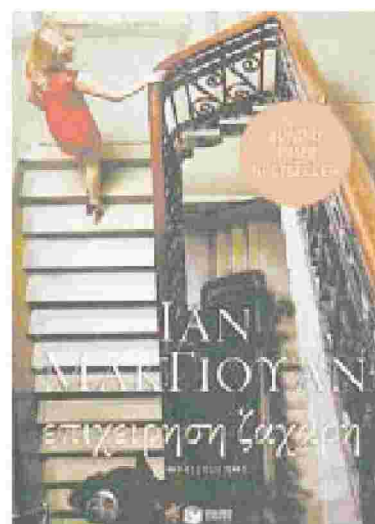
χρόνια για να μας δώσει ένα εξίσου συναρπαστικό βιβλίο, αν και από τεχνικής πλευράς η «Εξιλέωση» παραμένει το κορυφαίο του επίτευγμα.

Το παρόν μυθιστόρημα εκτυλίσσεται το 1972-73, στη Βρετανία του Ψυχρού Πολέμου, που κλυδωνίζεται από την πρώτη πετρελαϊκή κρίση, τις απεργίες των ανθρακωρύχων, τις βομβιστικές επιθέσεις του IRA, μα που παράλληλα βιώνει και μια πρωτόγνωρη άνοση των νεολαιίστικων καλλιτεχνικών και κοινωνικών κινημάτων.

Η Σερίνα Φόρουμ, κεντρική ηρωίδα και αφηγήτρια της ιστορίας μας, φοιτήτρια ακόμη

Ο Βρετανός συγγραφέας Ιαν ΜακΓιούαν ανήκει στην εμπροσθοφυλακή της σύγχρονης λογοτεχνίας.

στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ, γνωρίζει έναν γοητευτικό μεσήλικα, ο οποίος γίνεται εκτός από εραστή και ο μέντοράς της. Με μεγάλη δεξιότητα τη μπει στον κόσμο της λογοτεχνίας, της μαγειρικής, των κρασιών, της πολιτικής,

με αντάλλαγμα κάποια φλογερά βράδια. Το γεγονός πως αυτή η μύηση θα την οδηγήσει στη στρατολόγησή της από τις βρετανικές μυστικές υπηρεσίες, είναι κάτι που η Σερίνα δεν υποψιάζεται. Ωστόσο, όταν χωρίσει βίαια από τον μυστηριώδη μέντορά της, θα αποδεχθεί την ένταξή της στην Υπηρεσία Πληροφοριών (MI5).

Η πρώτη της αποστολή

Πρώτη της σοβαρή αποστολή, ως εκπαιδευόμενη κατάσκοπος, η προσέγγιση του τσαντούχου νεαρού συγγραφέα Τομ Χάλεϊ, με απώτερο σκοπό τον προσανατολισμό του στη δημιουργία λογοτεχνικών έργων με αντικομμουνιστικό και αντισοβιετικό περιεχόμενο. Η ίδια αποστολή ανατίθεται και σε άλλους πράκτορες, στο πλαίσιο ενός ψυχροπολεμικού προγράμ-

ματος για την αντιμετώπιση της ιδεολογικής και αισθητικής ηγεμονίας της Αριστεράς, μετά τον Μάη του 1968.

Ο νεαρός Τόμας Χάλεϊ εύκολα θα «στρατολογηθεί» από την όμορφη Σερίνα και θα είναι μάλιστα ιδιαίτερα αποδοτικός, αν και τα διηγήματα που γράφει δεν φαίνονται στους ιθύνοντες των μυστικών υπηρεσιών και τόσο αντικομμουνιστικά. Και σαν να μην έφτανε αυτό, η πράκτοράς τους θα πέσει η ίδια στην παγίδα που έχει στήσει: Η Σερίνα θα ερωτευθεί τον δημιουργό και τα δημιουργήματά του! Αντιλαμβάνεται φυσικά ότι ο έρωτάς τους δεν μπορεί να μακροημερεύσει αν δεν του αποκαλύψει την πραγματική της ταυτότητα και κάποιες λεπτομέρειες από το κρατικό πρόγραμμα υποστήριξης νέων συγγραφέων. Από το δίλημμα θα

τη βγάλει μια διαρροή των μυστικών υπηρεσιών στον σκανδαλοθηρικό λονδρέζικο Τύπο. Ένα ανώνυμο δημοσίευμα θα αποκαλύψει τον ρόλο της και η ίδια θα δει τη φωτογραφία της να φιγουράρει στην πρώτη σελίδα των εφημερίδων με τη λεζάντα: «Η σέξι κατάσκοπος».

Αν και δεν μπορούμε να σας αποκαλύψουμε το ευφάνταστο τέλος του βιβλίου, θα πρέπει ωστόσο να σας προειδοποιήσουμε πως το περιεχόμενό του δεν είναι αυτό ακριβώς που διαβάζετε, δηλαδή μία ακόμη κατασκοπευτική ιστορία, έστω πιο ραφιναρισμένη, από την πένα του Ιαν ΜακΓιούαν. Σε μια δεύτερη ανάγνωση, το παιχνίδι των πρακτόρων και του νεαρού συγγραφέα δεν είναι μια υπόθεση με πολιτικές και κοινωνικές προεκτάσεις, ούτε ένα ερωτικό δράμα που φέρνει αντιμέτωπους δύο ξεχωριστούς κόσμους, μα μια πραγματεία για την τέχνη της μυθοπλασίας, τα όρια και τις δυνατότητές της.

Μπορούμε, άραγε, να κατασκευάσουμε ένα παράλληλο μυθιστορηματικό σύμπαν και ύστερα να το χρησιμοποιούμε ως όχημα για τη δική μας απόδραση από την ασφυκτική πραγματικότητα, όπως επιχειρεί το ζεύγος των ηρώων; Η απάντηση είναι του αναγνώστη, αφού διαβάσει και την τελευταία αράδα.

 Ιαν ΜακΓιούαν, «Επιχείρηση Ζάχαρη». Μυθιστόρημα. Μετάφραση: Κ. Σχινά, εκδόσεις Πατάκη, σελ. 526, τιμή 18 ευρώ.